

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев2 1254/2016
14.07.2016. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Снежане Андрејевић, председника већа, Бисерке Живановић и Споменке Зарић, чланова већа, у парници тужиоца В.Т. из П., кога заступа Б.Х., адвокат из Н.С., против тужене Основне музичке школе Ф.В. из Ш., ради накнаде штете због дискриминације, одлучујући о ревизији тужиоца, изјављеној против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж1 909/16 од 15.04.2016. године, у седници већа одржаној 14.07.2016. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ као неоснована ревизија тужиоца, изјављена против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж1 909/16 од 15.04.2016. године.

Образложење

Пресудом Вишег суда у Сремској Митровици П 16/15 од 26.01.2016. године, ставом првим изреке, одбијен је као неоснован тужбени захтев којим је тражено да се тужена обавезе да тужиоцу накнади нематеријалну штету у износу од 10.000 евра у динарској противвредности, по средњем курсу НБС на дан исплате, због повреде угледа, части и достојанства тужиоца зато што тужена третира тужиоца изван закона тако што не извршава правноснажне пресуде Управног суда VI Увп I 6/10 (2008) од 06.04.2010. године и III-11 У 9794/13 од 21.08.2014. године, којима је утврђено да је тужена повредила право тужиоца одлукама бр. 212/07 од 03.10.2007. године и бр. 8/13 од 25.01.2013. године, те да утврди да је поступање тужене шиканозно према тужиоцу, јер тужена није навела ни један рационалан разлог зашто тужиоца одбија по конкурсима као јединог стручног кандидата који испуњава све опште и посебне услове конкурса, а на радном месту задржава нестручног Д.М., при чему одлукама 141/08 од 03.08.2007. године, 166-2 од 27.08.2007. године, 212/07 од 03.10.2007. године и 45/08 од 25.03.2008. године, тужиоцу на шиканозан начин ускраћује правно средство, вређајући његов углед и достојанство. Ставом другим изреке, одбијен је као неоснован тужбени захтев којим је тражено да се утврди да тужена не извршава правноснажне пресуде Управног суда VI Упв II 6/10 (2008) од 04.11.2010. године и III-11 У 9794/13 од 21.08.2014. године, зато што тужиоца третира неравноправно у односу на нестручног Д.М., ради личних својстава тужиоца, зато што је тужилац

римокатолик, неожењен, лошег имовног стања и зато што је стручан у односу на Д.М. који је нестручан, чиме на безобзиран начин дискриминише тужиоца у односу на Д.М.. Ставом трећим изреке, тужилац је ослобођен обавезе плаћања трошкова парничног поступка и судске таксе на пресуду.

Апелациони суд у Новом Саду је пресудом Гж1 909/16 од 15.04.2016. године одбио као неосновану жалбу тужиоца и потврдио пресуду Вишег суда у Сремској Митровици П 16/15 од 26.01.2016. године.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену тужилац је благовремено изјавио ревизију, због погрешне примене материјалног права.

Испитујући побијану пресуду у смислу члана 408. Закона о парничном поступку ("Службени гласник РС" бр. 72/11,...55/14), Врховни касациони суд је оценио да ревизија није основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности, а битне повреде учињене у поступку пред првостепеним судом, на које ревидент указује, према одредби члана 407. став 1. тачка 2. и 3. ЗПП, нису разлог из ког се другостепена пресуда по закону може побијати ревизијом.

Према чињеничном стању утврђеном нижестепеним пресудама, школски одбор туженог је 27.06.2007. године расписао конкурс за директора тужене, на којем је учествовао и тужилац. На седници од 03.08.2007. године, након разматрања приспелих молби кандидата, наставничко веће тужене је школском одбору доставило мишљење да ниједан од кандидата не испуњава услове из конкурса и предложило да школски одбор донесе одлуку да не изабере ниједног кандидата по објављеном конкурсусу. Школски одбор тужене је прихватио мишљење наставничког већа и одлуком од 03.08.2007. године одлучио да не изабере ниједног кандидата. У разлозима одлуке наведено је да тужиочева пријава није потпуна, јер није достављена потврда или уверење из ког се може утврдити да испуњава услове у вези потребног радног искуства у области образовања и васпитања. На наредном конкурсусу за директора школе, расписаном 27.08.2007. године, тужилац је такође поднео пријаву, међутим ни по овом конкурсусу није изабран ниједан кандидат, а из образложења одлуке школског одбора од 27.08.2007. године произлази да су се на овај конкурс пријавила два кандидата – Д.М. из Ш., који нема потребну стручну спрему и тужилац, који не познаје проблематику материјалних и људских ресурса школе, нити локалне заједнице, као ни започете процесе у вези школског развојног плана. Осим наведеног, школски одбор се информисао о досадашњем радном искуству тужиоца, сазнавши о њему врло неповољно мишљење. Тужилац је у поступку пред Уставним судом Републике Србије тражио правну заштиту, указујући да је онемогућен да побија одлуку школског одбора од 27.08.2007. године, јер према поуци о правном леку против одлуке којом није изабран кандидат у смислу одредбе члана 121. став 6. Закона о основама система образовања и васпитања, правна заштита није допуштена, те указујући да је овим повређено и начело непосредне примене људских и мањинских права из члана 18. Устава у вези са начелом забране

дискриминације из члана 21. Устава, као и његово право на рад из члана 60. Устава. У овом поступку, одлуком Уставног суда Уж 173/07 је утврђено да је оспореном одлуком школског одбора тужене од 27.08.2007. године тужиоцу повређено Уставом зајемчено право на правно средство из члана 36. став 2. Устава (јер је тужена у поуци о правном средству против одлуке школског одбора погрешно применила одредбе Закона о основама система образовања и васпитања), али не и начело о непосредној примени људских и мањинских права утврђено чланом 18. Устава, у вези са наводном повредом забране дискриминације из члана 21. Устава Републике Србије, као и да није повређено тужиочево право на рад зајемчено чланом 60. Устава Републике Србије, будући да право на доступност свих радних места, под једнаким условима, не подразумева и право учесника конкурса да заснује радни однос на радном месту за које је расписан конкурс. Ово становиште Уставни суд је изнео и у одлукама Уж 36/09 и Уж 37/09, у вези са поступцима које је тужилац водио побијајући одлуке школског одбора тужене од 27.08.2007. године и 03.08.2007. године.

Тужилац је против одлука школског одбора да се не изабере ниједан кандидат водио и управни спор, па је у поступку који је пред Управним судом вођен по предлогу тужиоца за ванредно преиспитивање решења Окружног суда у Сремској Митровици бр. У 142/07 од 29.11.2007. године пресудом Упв II 6/10 (2008) од 04.11.2010. године тужиочева тужба уважена и поништена је одлука школског одбора тужене бр. 212/07 од 03.10.2007. године у вези одлуке школског одбора од 03.10.2007. године да се не изабере ниједан кандидат на место директора школе по конкурс од 04.09.2007. године. Одлука је заснована на пропусту школе да сачини посебан записник о већању и гласању у вези своје одлуке, будући да ју је донео школски одбор као колегијални орган, а како би суд могао да оцени да ли је одлука туженог као колективног органа донета у свему у складу са одредбама члана 69. Закона о општем управном поступку.

Школски одбор тужене је током 2007. године и 2008. године расписао још неколико конкурса за избор директора школе, али је изнова донета одлука да се не изабере ниједан кандидат, јер пријављени кандидати нису испуњавали услове за избор на то радно место, све до конкурса који је школски одбор расписао 15.12.2008. године, када се пријавио само један кандидат, Д.М., који је вршио функцију в.д. директора те школе. Након што је наставничко веће дало мишљење да се кандидат Д.М. изабере за један мандатни период од четири године, по спроведеној процедури, а након прибављеног мишљења наставничког већа, школски одбор је 08.01.2009. године једногласно донео одлуку да се за директора изабере Д.М., наставник музике са шестим степеном стручне спреме, на мандатни период од четири године. На одлуку школског одбора сагласност је дао и Покрајински секретаријат за образовање и културу, у складу са законом. Од 06.02.2009. године именовани кандидат обавља дужност директора тужене. Тужилац је 11.01.2013. године приговорио школском одбору тужене против одлука да нико од кандидата не буде изабран по претходним конкурсима од 03.08.2007. године, 27.08.2007. године, 03.10.2007. године и од 25.03.2008. године, а које су претходиле последњој одлуци о избору директора. О приговору тужиоца школски одбор је одлучио 25.01.2013. године, тако што је приговор одбио. Тужилац је и против ове одлуке водио спор пред Управним судом и у овом

поступку је пресудом Управног суда У 9794/13 од 21.08.2014. године утврђено да је повређен закон на штету тужиоца, због чега је одлука школског одбора од 25.01.2013. године, којом је одбијен приговор тужиоца, поништена а предмет враћен надлежном органу на поновно одлучивање, уз налог да донесе ново решење уз уважавање примедби Управног суда, који је у образложењу пресуде указао да је побијану одлуку од 25.01.2013. године донео колегијални орган а да при томе није сачињен записник о већању и гласању из којег би се утврдили подаци о персоналном саставу органа, постојању коворума и броју чланова који су гласали за одлуку.

Тужилац је пред Основним судом у Шиду покренуо поступак принудног извршења пресуде Управног суда У 9794/13 од 21.08.2014. године, предложивши да се против тужене као извршног дужника одреди извршење новчаним кажњавањем. Предлог је усвојен решењем о извршењу И 460/14 од 04.11.2014. године. У извршењу одлуке Управног суда, школски одбор тужене је на седници одржаној 17.11.2014. године, са осам гласова присутних чланова, донео одлуку којом је остао при одлуци од 25.01.2013. године о одбијању приговора тужиоца, нагласивши да је приговор изјављен против одлука донетих 2007. године и 2008. године беспредметан, те образложивши да су побијане одлуке о неизбору кандидата донете јер је током конкурса школски одбор прибављао податке о кандидатима и њиховом искуству и добио неповољне информације о тужиоцу као конфликтној особи и неодговорном раднику, да је у неким школама против њега од стране родитеља ученика писана петиција, а истакнути су и други разлози, између осталог и чињеница да због пребивалишта у П. физички не би могао обављати послове у школи у Ш. на квалитетан начин, јер посао директора подразумева континуирану присутност и ангажовање не само у школи, већ и на нивоу локалне самоуправе, као и познавање локалних прилика. Школски одбор тужене је негирао да би вероисповест била битан моменат дисквалификације на конкурс, тим пре што је Ш. мултинационална средина у којој живе припадници различитих вероисповести. Од Покрајинског секретаријата за образовање тужена школа је информисана да је тужилац у спору са више школа које га нису изабрале на конкурс. Због наведеног, школски одбор тужене је 17.11.2014. године одбио приговор тужиоца против наведених одлука о неизбору кандидата, нагласивши да је законито спровео процедуру одлучивања. Након доношења одлуке школског одбора тужене, Основни суд у Шиду је решењем И 460/14 обуставио извршење дозвољено решењем од 04.11.2014. године и укинуо спроведене извршне радње (у вези са извршењем пресуде Управног суда У 9794/13).

На утврђено чињенично стање правилно су нижестепени судови побијаним одлуком применили материјално право и правилно одлучили одбијањем захтева.

Супротно наводима ревизије, нижестепени судови правилно закључују да тужилац није пружио доказе нити учинио вероватним да понашање тужене у поступку избора кандидата за радно место директора представља акт дискриминације, односно да је због неког личног својства стављен у неповољни положај у односу на друга лица, или да му је ускраћено неко људско или мањинско право. Наиме, према садржини тражене правне заштите, тужилац је у овом случају тражио утврђење да је тужена дискриминаторски поступала према

њему као кандидату за радно место директора, као и накнаду нематеријалне штете због повреде угледа, части и достојанства као последице понашања тужене, наводећи да тужена шиканозно поступа према тужиоцу тако што не извршава правоснажне пресуде Управног суда VI Увп I 6/10 (2008) од 06.04.2010. године и III-11 У 9794/13 од 21.08.2014. године, те тако што није навела ни један рационалан разлог зашто тужиоца одбија по расписаним конкурсима као јединог стручног кандидата који испуњава све опште и посебне услове конкурса за радно место директора. Тужилац тврди да га је тужена третирала неравноправно у односу на другог кандидата (Д.М.), ради личних својстава тужиоца, односно зато што је тужилац римокатолик, нежењен, лошег имовног стања и зато што је стручан у односу на Д.М. који је нестручан, чиме на безобзиран начин дискриминише тужиоца у односу на Д.М.. Нижестепени судови правилно закључују да се на спорни однос странака током 2007. и 2008. године, односно у периоду до доношења Закона о забрани дискриминације ("Сл. гласник РС" 22/09 од 30.03.2009. године) овај пропис не може применити, јер наведени Закон нема ретроактивно дејство, међутим, начело забране дискриминације у стицању и остваривању права и слобода утемељено је у свим међународним актима о људским правима, укључујући и Европску конвенцију за заштиту људских права и основних слобода, у Уставу Републике Србије, као и у Закону о раду, који у одредбама члана 18.-23. садржи правила о забрани дискриминације у области рада.

Чланом 21. Устава Републике Србије забрањена је свака дискриминација, непосредна или посредна, по било ком основу, а нарочито по основу расе, пола, националне припадности, друштвеног порекла, рођења, вероисповести, политичког или другог уверења, имовног стања, културе, језика, старости и психичког или физичког инвалидитета. Одредбама члана 18. Закона о раду забрањена је непосредна и посредна дискриминација лица која траже запослење, као и запослених с обзиром на пол, рођење, језик, расу, боју коже, старост, трудноћу, здравствено стање, инвалидност, националну припадност, вероисповест, брачни статус, породичне обавезе, сексуално опредељење, политичко или друго уверење, социјално порекло, имовинско стање, чланство у политичким организацијама, синдикатима или неко друго лично својство.

Међутим, поступање тужене које тужилац квалификује као акт дискриминације не представља ни непосредну, нити посредну дискриминацију, у смислу члана 18. и 19. Закона о раду, као што нижестепени судови такође правилно закључују, јер нема дискриминације када за обављање одређених послова као што су послови директора школске установе захтеви радног места превазилазе уобичајене критеријуме у погледу организационих способности, односа са другима, вештине у комуникацији, без обзира на постојање формално исте школске или стручне квалификације. У конкретном случају, из чињеница утврђених у поступку пред нижестепеним судовима произлази да је разлог неизбора тужиоца на место директора тужене школе по расписаним конкурсима на којима је тужилац учествовао непознавање материјалних и људских ресурса школе и локалне заједнице, те неповољан извештај примљен од других музичких школа, упитаних о тужиоцу као кандидату, као и чињеница да није доказао

потребан број година радног искуства у области образовања и васпитања, а не одређено лично својство тужиоца.

Пропусти у процедури доношења одлука колективног органа – школског одбора тужене отклоњени су коришћењем правних средстава која је тужилац користио у поступцима пред Уставним судом Републике Србије као и пред Управним судом, па се ни у периоду након ступања на правну снагу Закона о забрани дискриминације ("Сл. гласник РС" 22/09 од 30.03.2009. године), поступање органа тужене, као ни поступање редовних судова и Управног суда у поступку управносудске заштите, такође се не може квалификовати као дискриминаторко, у смислу члана 2. наведеног Закона, док супротни наводи ревидента нису основани. Неосновано се ревизијом указује и да тужена није поступила по пресуди Управног суда бр. У 9794/13 од 21.08.2014. године, јер је у поступку пред нижестепеним судовима утврђено да је у поступку принудног извршења наведене судске одлуке донета одлука школског одбора тужене од 17.11.2014. године, након чега је Основни суд у Шиду, као суд који је спроводио извршење, решењем И 460/14 од 22.12.2014. године обуставио извршење дозвољено решењем од 04.11.2014. године и укинуо спроведене извршне радње. Осим тога, овим наводима ревизије суштински се оспорава чињенично стање утврђено у поступку пред нижестепеним судовима, што у ревизијском поступку, према члану 403. став 2. ЗПП, није дозвољено.

Како се ни осталим наводима ревизије не доводи у питање правилност побијане одлуке, ревизија је одбијена као неоснована.

Из наведених разлога, применом члана 414.став 1. Закона о парничном поступку, Врховни касациони суд је одлучио као у изреци.

Председник већа-судија
Снежана Андрејевић,с.р.